

PNAD PIĘĆ WIEKÓW TEMU DO OLSZTYNA PRZYBYŁ MIKOŁAJ KOPERNIK.

Ponad pięć wieków temu, 8 listopada 1516r., do Olsztyna przybył Mikołaj Kopernik, obejmując stanowisko kanonika- administratora dóbr kapituły warmińskiej. Zamieszkał na zamku w Olsztynie, skąd zarządzał rozległymi majątkami w komornictwie olsztyńskim i melzackim.

W związku z toczącymi się dyskusjami nad reformą monetarną Kopernik sporządził pierwszą redakcję „Traktat o monetach” zawierający słynne „prawo Kopernika” mówiące, że zły pieniądz wypiera lepszy i przedłożył ją stanom pruskim.

W okresie administrowania dobrami przez Kopernika kontynuowany był proces intensywnego zagospodarowywania ziem spustoszonych w wyniku wojen z zakonem krzyżackim, sprowadzania osadników i osadzania ich na łanach we wsiach, wymiany gospodarstw chłopskich oraz dbałości o uprawę ziemi. W czasie pobytu w Olsztynie Kopernik odbył wiele podróży po Warmii zasiedlając ponad 40 wsi m.in. Dywity, Gutkowo, Jaroty, Kieźliny, Likusy, Gietrzwałd, Spręcowo, Brąswałd, Redykajny.

Działalność Kopernika udokumentowana przez niego w rejestrach Locationes mansorum desertorum wyróżniała się jak na owe czasy humanitaryzmem. Kopernik traktował chłopów bardzo dobrze, okazując im daleko idącą pomoc. Szczególnie dbał o zabezpieczenie starości ludziom bezdzielnym i niedołącznym. Zwalniał od czynszów, przydzielał starcze renty, dokonywał wykupu gospodarstw, umożliwiając ludziom spokojne dożycie starych lat w rodzinnych wsiach. W ówczesnym czasie przeważnie w ogóle nie dbano o los starych ludzi. Byli oni lokowani w przytułkach - instytucjach o więziennym rygorze i skąpym wyżywieniu.

Mikołaj Kopernik podczas pobytu w Olsztynie w 1519r. sporządził mapę południowo-zachodniej części Zalewu Wiślanego.

W styczniu 1521r. odparł krzyżacki atak na mury olsztyńskiego grodu. Krzyżakom udało się wyrąbać boczną furtę w bramie młyńskiej prowadzącej do zamku, ale obrońcy odparli atak. Krzyżacy zadowolili się spaleniem okolicznych wsi.

Najważniejsza jednak była praca naukowa. Na krużganku olsztyńskiego zamku pozostał jedyny na świecie, oryginalny przyrząd astronomiczny wykonany ręką Mikołaja Kopernika - tablica, dzięki której wyznaczył moment równonocy wiosennej, za jej pomocą obserwował Słońce a następnie obliczył długość roku astronomicznego. Dane liczbowe, obserwacje położenia planet pozwoliły skonstruować teorię heliocentryczną. Na okres pobytu Kopernika w mieście czyli ok. 1520r. datuje się powstanie najstarszych części „O obrotach sfer niebieskich” De Revolutionibus - katalogu gwiazd, który dokończył już we Fromborku.

Mikołaj Kopernik mieszkał w Olsztynie do końca października 1521.